

ALLEMAAL SJOW

EINDREDACTIE JOHAN POPPEN

AS VAAIER WOORDEN: GEZELLEG, GEVUILEG

Ede's tweede elpee voor twee publieken

Johan Poppen

GRONINGEN - „k Mis laiver de kraant dan mien Radio Noord” zingt Ede Staal direct al op zijn tweede elpee: vandaag officieel uitgekomen, maandag in de handel. Een regel, nog eens in alle nadrukkelijkheid herhaald. Vandaag geen reden tot jaloezie dezerzijds jegens de sprekende mediaconcurrent. Ook de priemeur tussen 12 en half 1 op kanaal 13 is de „sponsor” van Ede en diens zuivere streektaalgevoel op het Martinkerkhof van harte gegund.

Radio Noord heeft immers veel van haar populariteit aan Staal te danken en omgekeerd. Dat kwam onder andere tot uiting in een groot aantal faciliteiten voor de samenstellers van „As vaaier woorden”. Voornaamste producent Klaas Staal (z6'n goede vriend van de overleden zanger, dat het een zorgzame broer kon zijn, wat het praktische beheer van de artistieke nalatenschap betreft) daarover: „We hebben zelfs een dag techniek van hen gehad, bij alle ook zonder meer beschikbaar gestelde opnamen”.

Toch is het nog een heel werk geweest om de in april nog met Ede begonnen werkzaamheden op tijd, ter gelegenheid van de nu posthume toekenning van de K. ter Laan-prijs vanavond op de

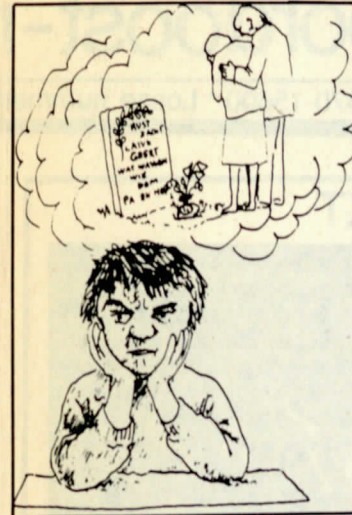
Dag van t Grunneger Bouk, in de vorm van een plaat af te ronden. Studio- en zaalregistraties staan erop, huisprodukten zelfs. „We zijn niet echt blij met het resultaat, omdat Ede er zelf niet meer van kan genieten. Hij was nog zoveel van plan... Maar we presenteren de elpee wel met grote voldoening”.

Het ligt in de bedoeling begin november een cassette uit te brengen met daarop gesproken columns (de belevenissen met Gittje). Ook zijn er nog teksten voorhanden eventueel geschikt voor een boek. Er rest z6veel materiaal... „We hebben ook bewust niet gezegd: de laatste elpee, maar de tweede”, aldus Klaas Staal.

Op de A-zijde (Man, man, wat n boudel...) staan: k Heb zeubranden, Veurjoar in de kop, De hoaven van Delfziel, Wie schenken ons nog ain in,

Het zel weer veurjoar worden, Grunnegers veur beginners en Ik heb t hier wel bekeken. Duidelijk de kant belichtend van de volkse zanger, de gelegenheidsdichter van maak- en smaakwerk, die kleine, maar saillante geneugten van het leven luchtig behandelt: belasten terug, n zingende liester, t gevuil van n nij gebit. „Wie waren mit n plougje, wat ging t weer heer”.

Gemaakt voor luisteraars, die in doorsnee op zaterdag plegen af te stemmen op het Grunneger programma. Om het lolle, om de gezelligheid. Niet, dat zij ook geen gevoel voor de keerzijde van „As vaaier woorden” zouden kunnen opbrengen. Maar toch... Ede verstond de kunst ook een ander publiek te boeien. Lyrisch is namelijk de toonzetting op de B-kant: over de natuur, het menselijke con-

Illustratie uit „Ik dreumde ais”.

tact, gestorven muziek-idolen: like he in paradise now... Meer bestemd voor goede verstanders mit gevuil op zondagm6rn.

We kennen sommige van de zeven liedjes en songs met name uit de uitzending ter herdenking, op 27 juli jl. Het zijn: Nij Stoatenziel, het tedere Zalstoe aaltied bie mie blieden, De nacht (hoogst authentiek door Ede zelf thuis op de boerderij gezongen, gespeeld en opgenomen), As vaaier woorden, Life is more than a song, When the waves are too high en de herkenningmelodie van dat eigenste „Sloaperstil”, hier zelfs ingeleid door gekwinkeler van vogels.

„Omdat Ede daarin voor het laatst optrad, er aan toegevoegd als een soort afscheid”, aldus vriend Klaas. En daarom ook aan het slot van de elpee geplaatst, slechts anderhalve minuut lang. Dat fragment kan nimmer roeren dan het einde van de te korte uitzending van die 27e juli, toen er een stilte moest vallen om de tijd naar de piepjes van 10 uur te kunnen vullen.

Niets was illustrerender voor hetgeen Ede Staal heeft nagelaten, behalve dan al zijn werk: een leegte, die qua niveau niet gauw te vullen zal zijn. Ook al is de tweede elpee er nu. Inhoudelijk hier niet aan te bevelen, dat doet de plaat zelf wel. Via Radio Noord in eerste instantie dus. Vandaag. En zeker op zondagm6rn.

Van snijvraauw tot Berremientje

Johan Poppen

GRONINGEN - Bij gelegenheid van de Kinderboekenweek 1986 heeft de stichting Grunneger Toal alle basisscholen in de provincie Groningen het leespakket „Ik dreumde ais” verzonden. Met begeleidend schrijven, waarin wordt uiteengezet voor welke leeftijdsgroepen de 17 verhaaltjes, 5 gedichtjes en 4 van muzieknoden voorziene liedjes bestemd zijn.

Samenstellers zijn Haarm Maaijer, Siemon Reker, Fré Schreiber en Gré van der Veen; leveranciers van de in groen omslag met ringband vervatte teksten Nies Sap-Akerman, Gré van der Veen, Gé Klatter, Antje Smit-Hazewinkel, Betsy Stoutmeyer, Gré Lesterhuis-Reininga, Emma Marte, Sape Zwama, Wim Faber, Jan Nomden, Jan Siebo Uffen, Henk Puister, Job Olhoes, Jan Iden, Henri Wierth, Haarm Maaijer, H. Hoffman, Fré Schreiber en Geert Diemer, auteur van o.a. „Vortdreumen” (in een eerder artikel in deze rubriek per abuis aan Iden toegedicht).

Daarin wordt beschreven hoe een kind, dat te laat bij de maaltijd komt en voor straf naar bed wordt gestuurd, van louter kwaadheid helemaal niks meer wil eten en dan ook ziek droomt te worden. „Ondervoeder”, zoals Diemer de professor in Stad laat constateren:

Zo goa ik zachies dood en Moeke schraift der om. Mor Pabbe holdt zuk groot. Hai zegt (ik kin t nog heuren):

„Hou kon dit toch gebeuren. Wat wazzen wie toch dom”.

Den kom ik in n graft.

Heur spiet, dij komt te loat. Ze worden lekker straf dat ze zo lelek deden. Zai zitten mooi beneden. Ik lig hier boven. Kwoad.

Er is in het pakket echter ook een ruime plaats voor vrediger gedachten ingeruimd: bijvoorbeeld over Peter en de snijvraauw; met behulp van nog meer dieren, vorig jaar al centraal staand in „Ik en mien daaier”; over Berremientje in de Loakenstroat; „Dreum mor over vredeghaid, nee, dat wás Boesjoager nait”. Een nachtspook, dat op de cassette van de groep „In Daipswale” trouwens nog boesjeude heette, maar hier dus een neutralere betiteling heeft gekregen. Het woord boesjoager is overigens aan dr Jaap Meijer (Tolk van t olle volk) niet bekend.

Geert Schreuder maakte voor het leespakket een aantal passende illustraties en voorzag het ook van een in te kleuren plaat, naast het verhaal over een bonte parrediesvogel. Die dank zij de geheel groene ondergrond eerder aan een nog lang niet grijpte papegaai doet denken. Daar moet dus met de viltstift extra werk op gedaan worden, wil de plaat 6cht bij het verhaal gaan horen. Maar verder zullen de doelgroepen zich lezend en zingend gemakkelijk kunnen vinden in „Ik dreumde ais”.

De muziek is gemaakt door Wim van de Laar, Th. Brian en Kees Stekete. De laatste deed dat op tekst van Schreiber: „Een kraai zat mie bie haals en zong zo gloepend vaals”. Ook dat zal de kinderen niet overkomen: vals zingen, als zij en de hen onderwijzenden de inhoud 6n het dialect van dit leespakket tenminste serieus nemen...

